

Zvláště chráněné a ohrožené druhy obratlovců přírodního parku Leopoldovy Hamry

Protected and endangered vertebrate species of the Leopoldovy Hamry Nature Park

Jan Matějů¹⁾ & Vít Zavadil²⁾

¹⁾ Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Správa CHKO Slavkovský les a Krajské středisko Karlovy Vary, Drahomířino nábřeží 16, CZ-360 09 Karlovy Vary

jan.mateju@nature.cz

²⁾ ENKI, o.p.s., Dukelská 145, CZ-379 01 Třeboň

arnoviza@seznam.cz

Abstrakt

Obratlovci jsou jednou z nejatraktivnějších skupin živočichů, která se těší velkému zájmu jak mezi odborníky, tak i laickou veřejností. Souhrnné informace, podávající přehled o jejich současném nebo nedávném výskytu na území přírodního parku Leopoldovy Hamry, však doposud chyběly. V této práci se nám podařilo shromáždit detailní informace o výskytu 63 zvláště chráněných nebo vzácných druhů obratlovců na území přírodního parku a v jeho těsném sousedství. Nejvýznamnějším druhem oblasti je nepochybně čolek hranatý (*Triturus helveticus*), který se v ČR vyskytuje pouze na této lokalitě. Dále byl zaznamenán například výskyt mihule potoční (*Lampetra planeri*), střevle potoční (*Phoxinus phoxinus*), hýla rudého (*Carpodacus erythrinus*) a netopýra řasnatého (*Myotis nattereri*). Z oblasti naopak vymizel dříve běžný tetřev obecný (*Tetrao tetrix*). Faunu obratlovců Leopoldových Hamrů lze označit za typickou ukázkou podhorské až horské fauny ochuzené o druhy citlivé k rušivým antropogenním faktorům.

Klíčová slova

Faunistika, obratlovci, ochrana přírody, čolek hranatý, Krušné hory, západní Čechy

Abstract

Vertebrates represent one of the most attractive group of animals, which are popular among both professional biologists and the general public. Nevertheless the comprehensive information about its present or recent occurrence in the Leopoldovy Hamry Nature Park is missing. In our study we have collected detailed data about the occurrence of 63 protected or endangered

vertebrate species in the area of the nature park or in its vicinity. The most important species is undoubtedly Palmate Newt (*Triturus helveticus*), which occurs exclusively in this area within the framework of the Czech Republic. The occurrence of for example European Brook Lamprey (*Lampetra planeri*), Common Minnow (*Phoxinus phoxinus*), Scarlet Rosefinch (*Carpodacus erythrinus*) and Natterer's Bat (*Myotis nattereri*) was also recorded. However, the Eurasian Black Grouse (*Tetrao tetrix*) which used to be a common species vanished from the area. The vertebrate fauna of Leopoldovy Hamry can be classified as a typical submontane to montane fauna, but species sensitive to the disturbing anthropogenic factors are missing.

Key words

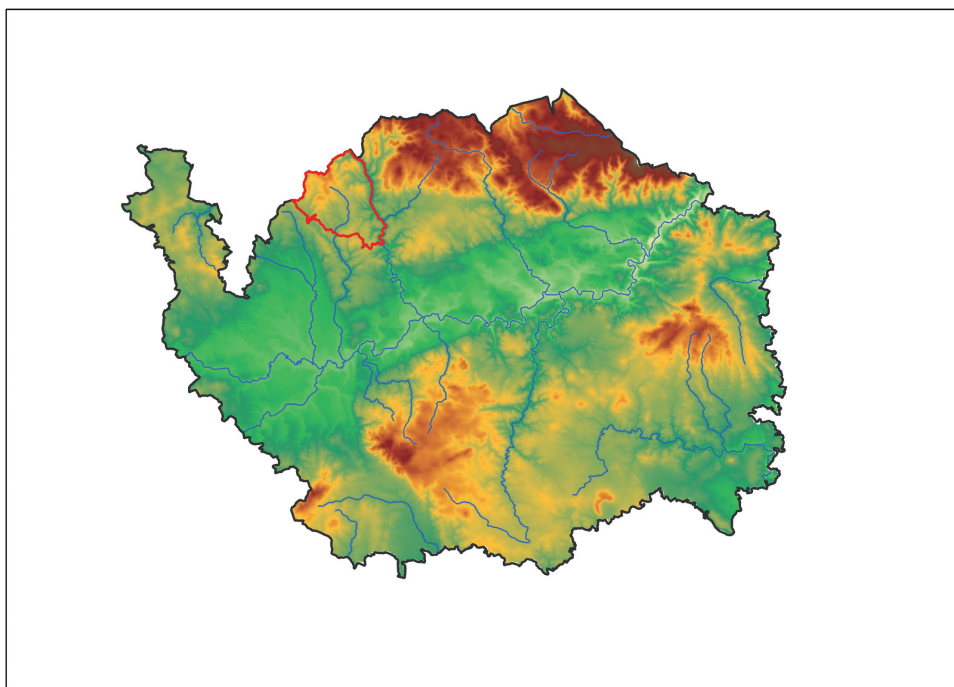
Faunistics, vertebrates, nature protection, Palmate Newt, Krušné hory Mountains, western Bohemia

Úvod

Obratlovci zpravidla patří mezi první skupinu živočichů, jejíž druhové složení, rozšíření a početnost nás v dané oblasti zajímá, a nemusí jít vždy jen o hospodářsky významné druhy. Je proto s podivem, že až do doby objevení výskytu čolka hranatého (*Triturus helveticus*; Janoušek & Smutný 1990, Zavadil & Kolman 1990) nebyla oblast Leopoldových Hamrů v tomto ohledu nijak systematicky zkoumána. Cílem této práce je proto podat co možná nejúplnější přehled údajů o výskytu zvláště chráněných (dle zákona č. 114/1992 Sb. a prováděcí vyhlášky č. 395/1992 Sb. v platném znění) a ohrožených druhů (Červený seznam ohrožených druhů České republiky, Obratlovci; Plesník, Hanzal & Brejšková 2003) obratlovců v přírodním parku Leopoldovy Hamry.

Práce je zaměřena pouze na část přírodního parku Leopoldovy Hamry, která se nachází ve správním obvodu města Kraslic. Jedná se o 76,3 km² velkou oblast, která byla v roce 1986 vyhlášena jako tzv. oblast klidu Leopoldovy Hamry (Zahradnický & Mackovčín 2004). Území je na západě vymezeno přibližně tokem Zadní Liboce, na východě tokem Svatavy. Jižní hranicí je okraj katastrů Studenec u Oloví a Liboc u Kraslic, severní a západní ohraničení tvoří státní hranice s Německem (viz [obr. 1](#)).

Území se nachází na západním okraji Krušných hor v Jindřichovické vrchovině, která tvoří JV hranici Klínovecké hornatiny. Geologický podklad tvoří krystalinikum Krušných hor – proteozoické břidlice a fylity, místy

Obr. 1. Poloha kraslické části přírodního parku Leopoldovy Hamry v rámci Karlovarského kraje (hranice území vyznačena červenou linií).

Fig. 1. Position of the Leopoldovy Hamry Nature Park (eastern part, Kraslice administrative district) within the Karlovy Vary Region (the border of the area is marked with red line).

s vložkami drobových kvarcitů. Půdní pokryv tvoří dystrické kambizemě. Nejvyšším bodem zájmového území je Počátecký vrch (819 m n. m.), nejnižším místem je JV hranice přírodního parku u Oloví (456 m n. m.). Většina území spadá do chladné klimatické oblasti CH7, charakterizované ročním srážkovým úhrnem 850 až 1000 mm a průměrnou teplotou -3 až -4°C v lednu a 15 až 16°C v červenci. Pouze západní okraj území leží v mírně teplé klimatické oblasti MT2, charakterizované ročním srážkovým úhrnem 700 až 800 mm a průměrnou teplotou -3 až -4°C v lednu a 16 až 17°C v červenci (Zahradnický & Mackovčín 2004). Z fytogeografického hlediska se jedná o mezofytikum, okrsek Halštrovská vrchovina. Potenciální vegetací území jsou acidofilní bučiny (*Luzulo-Fagetum*) a jedliny, které jsou v současné době přeměněny v kulturní smrčiny. Buk je zastoupen jen výjimečně, většinou na špatně přístupných stanovištích. V současné době jsou téměř dvě třetiny sledovaného území (64 %) pokryty již zmíněnými jehličnatými lesy. Louky a pastviny,

včetně neobhospodařovaných travních porostů v mokřinách a nivách potoků, pokrývají cca 35 % dané oblasti. Zástavba a zemědělské a průmyslové areály se nalézají na méně než 1 % území. Obdělávaná pole se v území v současné době nenacházejí. Na území přírodního parku se nalézají tři maloplošná zvláště chráněná území: přírodní rezervace V rašelinách a přírodní památky Studenec a Vysoký kámen.

Ze zoologického hlediska patří území do palearktické zoogeografické oblasti, s typickou faunou provincie středoevropských listnatých lesů, ašský bioregion (Culek 1996).

Metodika

Seznam obratlovců, kteří byli zjištěni na území přírodního parku Leopoldovy Hamry, vychází ze dvou informačních zdrojů. Tím prvním je rešerše veškeré dostupné literatury a databází zabývajících se faunou zájmového území. Druhým informačním zdrojem jsou nálezy autorů a spolupracovníků, získané v rámci terénních šetření do roku 2010. Do přehledu byly zařazeny všechny zaznamenané zvláště chráněné druhy obratlovců, z druhů uvedených v červeném seznamu pak, s výjimkou zajíce polního (*Lepus europaeus*), druhy od nejvyšší kategorie po kategorii téměř ohrožený včetně.

V terénu byl výskyt obratlovců zjišťován za použití několika metodicky odlišných postupů. Výskyt ryb v tocích byl za účasti zástupců Českého rybářského svazu zjišťován pomocí elektrolovu při pochůzce vodním tokem. Výskyt ryb v nádržích se stojatou vodou byl zjišťován vizuálně nebo jejich náhodným odlovem do sítě při lovu obojživelníků. Zjišťování výskytu obojživelníků bylo prováděno ve vhodných biotopech formou odlovu do sítě. Plazi byli vyhledáváni formou terénních pochůzek a pozorování. Výskyt ptáků byl zaznamenáván na základě náhodných pozorování a poslechu hlasových projevů, v případě sov byla často použita metoda provokace reprodukcí hlasovou nahrávkou. Zjištění výskytu významných druhů savců probíhalo zejména formou terénních pochůzek a kontrol vhodných úkrytů.

Kategorizace druhů a použité zkratky

Byly použity kategorizace druhů dle vyhlášky č. 395/1992 Sb., v platném znění, a Červeného seznamu ohrožených druhů České republiky, Obratlovci (Plesník, Hanzal & Brejšková 2003):

vyhláška č. 395/1992 Sb. :

KO = druh kriticky ohrožený

SO = druh silně ohrožený

O = druh ohrožený

červený seznam:

CR = critically endangered (kriticky ohrožený)

EN = endangered (ohrožený)

VU = vulnerable (zranitelný)

NT = near threatened (téměř ohrožený)

NE = not evaluated (nevyhodnocený)

další použité zkratky:

ad. = adult, dospělý jedinec

juv. = juvenil, mladý jedinec

sad. = subadultní, nedospělý jedinec

ex. = exemplář

M = samec, MM = samci

F = samice, FF = samice

k. ú. = katastrální území

ČRS = Český rybářský svaz

MVE = malá vodní elektrárna

ř. km = říční kilometr

PP = přírodní památka

PR = přírodní rezervace

AOPK ČR = Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky

Výsledky a diskuse

mihule potoční, *Lampetra planeri* (Bloch, 1784) – KO, EN

5740

k. ú. Mlýnská

historický výskyt v rybníku v obci – 2004, údaj z dotazníku ČRS; **Přední Liboc, cca 250 m nad rybníkem v Mlýnské, 100 m úsek**, desítky jedinců (larvy i dospělí jedinci) – 13.11.2010, J. Matějů, V. Melichar.

k. ú. Valtěrov u Kraslic

Zadní Liboc, nad soutokem se Zlatým potokem, desítky jedinců (larvy i dospělí jedinci) – 13.11.2010, J. Matějů, V. Melichar.

Mihule potoční je neparazitickým druhem mihulí. Obývá horní úseky vodních toků s jemnými náplavy, ve kterých žijí její larvy (minohy) zahrabány v jemném sedimentu. V rámci průzkumu byl výskyt mihule ověřen v toku Přední i Zadní Liboce. Její výskyt však pravděpodobně bude širší, neboť byla například zjištěna i v chebské části přírodního parku v Zadní Liboci, Libockém dole a v Libockém potoce těsně nad jeho ústím do přehradní nádrže Horka. Výskyt mihule nelze vyloučit například v Kamenném potoce nebo dalších větších přítocích Svatavy, není však příliš pravděpodobný. V samotném toku Svatavy se druh pravděpodobně vyskytuje pouze v níže položené klidnější části (Sokolov, Svatava), kde byl při ichtyologických průzkumech opakovaně zjištěn. Nález vitálních populací tohoto druhu lze považovat za velmi významný. Jedná se o první záznam výskytu druhu na Kraslicku a je třeba zajistit mihuli potoční dostatečnou ochranu.

lipan podhorní, *Thymallus thymallus* (Linnaeus, 1758) – NT

5640

k. ú. Krásná u Kraslic

Kamenný potok – 2004, údaj z dotazníku ČRS.

5641

k. ú. Kraslice

Svatava v J části Kraslic – 2004, údaj z dotazníku ČRS; **70ti metrový úsek Svatavy nad ústím Bublavského potoka**, 15 ex. – 25.10.2007, P. Jiskra, J. Matějů, V. Melichar.

5741

k. ú. Oloví

Svatava, cca 400 J od hranic přírodního parku, do 10 ex. – 27.2.2008, P. Jiskra, J. Matějů.
k.ú. Studenec u Oloví

Svatava v Anenském údolí, u nefunkční MVE, 17.7 ř. km, desítky ex. – 25.10.2007, P. Jiskra, J. Matějů, V. Melichar.

Lipán podhorní je v současné době druhem s ubývajícím počtem, což je jednak výsledkem predace (zejména kormoránem velkým), ale také kvůli intenzivnímu lovu sportovními rybáři. Jeho populace, včetně silné populace zjištěné v řece Svatavě, jsou z větší části závislé na umělém odchovu a vysazování mladých jedinců. Výskyt v přírodním parku (respektive na jeho hranicích) je s velkou pravděpodobností omezen pouze na tok Svatavy.

střevle potoční, *Phoxinus phoxinus* (Linnaeus, 1758) – O, VU

5641

k. ú. Kraslice

Svatava v J části Kraslic – 2004, údaj z dotazníku ČRS.

5740

k. ú. Liboc u Kraslic

rybník v obci na Přední Liboci, hojný výskyt – 20.5.2007, P. Jiskra, J. Jiskrová; stovky ex. – 10.8.2009, L. Hrbková, J. Matějů, J. Popelková; zanikající rybník v obci na bezejmenném potoce, stovky ex. – 10.8.2009, L. Hrbková, J. Matějů, J. Popelková.

k. ú. Mlýnská

rybník v obci, stovky ex. – 10.8.2009, L. Hrbková, J. Matějů, J. Popelková.

5741

k. ú. Oloví

Svatava, cca 400 J od hranic přírodního parku, cca 20 ex. – 27.2.2008, P. Jiskra, J. Matějů.

k. ú. Studenec u Oloví

Svatava v Anenském údolí, u nefunkční MVE, 17.7 ř. km, 15 ex. – 25.10.2007, P. Jiskra, J. Matějů, V. Melichar.

Střevle potoční je druhem čistých oligotrofních vod pstruhového a lipanového pásma. Ve sledované oblasti byla zjištěna v níže položené části povodí Svatavy a Libockého potoka. Dle údajů druhého z autorů byla střevle potoční v letech 1990 až 1995 pravidelně pozorována v toku Svatavy mezi Kraslicemi a Olovím. Při podrobném ichtyologickém průzkumu Svatavy v Kraslicích v roce 2007 však zaznamenána nebyla. Podobně jako u mihule potoční se ve sledované oblasti jedná o ochránářsky velmi významný druh.

úhoř říční, *Anguilla anguilla* (Linnaeus, 1758) – NT

5740

k. ú. Liboc u Kraslic

Přední Liboc, pod hrází rybníka v Liboci, 1 ex. – 13.11.2010, J. Matějů, V. Melichar.

V současné době je výskyt úhoře říčního na území celé České republiky zcela závislý na vypouštění mladých jedinců rybářsky hospodařícími subjekty. Nejinak je tomu i v případě nálezu pod rybníkem v Liboci. Z biologického ani ochrannářského hlediska proto není tento nález nijak významný.

vranka obecná, *Cottus gobio* Linnaeus, 1758 – O, VU

5640

k. ú. Krásná u Kraslic

Kamenný potok – 2004, údaj z dotazníku ČRS.

5641

k. ú. Kraslice

Svatava v J části Kraslic – 2004, údaj z dotazníku ČRS; **Kraslice, 70 metrový úsek Svatavy nad ústím Bublavského potoka**, 13 ex. – 25.10.2007, P. Jiskra, J. Matějů, V. Melichar.

5740

k. ú. Černá u Kraslic

Přední Liboc, U Šindelárny, desítky jedinců – 13.11.2010, J. Matějů, V. Melichar; **U Šindelárny, bezejmenný pravostranný přítok Přední Liboce**, do 10 jedinců – 13.11.2010, J. Matějů, V. Melichar.

k. ú. Mlýnská

Přední Liboc, cca 250 m nad rybníkem v Mlýnské, 100 m úsek, desítky jedinců – 13.11.2010, J. Matějů, V. Melichar.

k. ú. Valtěrov u Kraslic

Zadní Liboc, nad soutokem se Zlatým potokem, desítky jedinců – 13.11.2010, J. Matějů, V. Melichar.

5741

k. ú. Oloví

Svatava, cca 400 J od hranic přírodního parku, 2 ex. – 27.2.2008, P. Jiskra, J. Matějů.

k. ú. Studenec u Oloví

Svatava v Anenském údolí, u nefunkční MVE, 17.7 ř. km, desítky ex. – 25.10.2007, P. Jiskra, J. Matějů, V. Melichar.

Vranka obecná je typickým druhem oligotrofních vod pstruhového pásma, který je v celém Karlovarském kraji relativně běžný. Ve sledované oblasti byl

její výskyt zjištěn v povodí Libockého potoka a Svatavy a lze jej předpokládat i v některých dalších potocích v oblasti. V současné době je ochrana vranky dostatečně zajištěna jak v rámci obecné ochrany vod, tak v rámci ochrany jiných druhů, a není proto nutné podnikat konkrétní kroky na ochranu tohoto druhu.

**čolek horský, *Triturus alpestris* /syn. *Mesotriton alpestris*/ (Laurenti, 1768)
– SO, NT**

5640

k. ú. Hraničná

Hraničná, koupaliště (v blízkosti hranice přírodního parku), bez bližších údajů – 8.5.1991, P. Kolman, V. Zavadil; 2 MM – 22.4.2006, Z. Smutný; **Hraničná, tůň u Hraničního potoka**, cca 40 ad. – 11.5.2006, J. Jiskrová, V. Zavadil; desítky ad. – 31.8.2006, J. Jiskrová, J. Matějů; 5 MM – 8.5.2007, Z. Smutný; 6 ad. a 5 larev – 10.5.2007, J. Jiskrová; desítky ad. – 16.5.2007, L. Hrbková, J. Jiskrová, J. Matějů; 1 M – 6.6.2007, L. Jeřábková; desítky ad. a larvy – 9.7.2008, P. Adamec, J. Popelková.

k. ú. Kámen u Kraslic

Kámen, kaluže na cestě k bývalému rybníku v obci, desítky ad. – 8.6.1997, M. Šandera; **Kámen, tůň u signálky 500 m SV od vrchu Kužel**, cca 15 ad. – 11.5.2006, J. Jiskrová, V. Zavadil; 1 F – 4.6.2010, P. Jiskra, J. Matějů, J. Popelková; **PP Vysoký kámen, louže na průseku**, 1 M – 4.6.2010, P. Jiskra, J. Matějů, J. Popelková.

k. ú. Kostelní

Kostelní, rybník cca 700 V od obce, 1 M – 4.6.2010, P. Jiskra, J. Matějů, J. Popelková.

k. ú. Krásná u Kraslic

Krásná, niva Kamenného potoka u samoty Zátíší, více ex. – 1986, J. Smolík; **tůň na S úbočí vrchu Sokol**, desítky ad. – 8.6.1997, M. Šandera.

k. ú. Počátky u Kraslic

Počátky, tůň cca 400 m Z od obce, desítky ad. – 8.6.1997, M. Šandera; **Počátky, Medvědí**, 1 M – 9.7.2008, P. Adamec, J. Popelková; **Počátky, rybníček na S okraji obce**, 1 larva – 4.6.2010, P. Jiskra, J. Matějů, J. Popelková.

5641

k. ú. Kraslice

Kraslice skládka, bez bližších údajů – 1996, R. Rozínek, V. Zavadil.

5740

k. ú. Černá u Kraslic

Černá, louže na polní cestě k rybníku J od obce, 2 MM, 4 FF – 4.6.2010, P. Jiskra, J. Matějů, J. Popelková.

k. ú. Liboc u Kraslic

Liboc, zanikající rybník v obci na bezejmenném potoce, desítky larev – 10.8.2009, L. Hrbková, J. Matějů, J. Popelková.

k. ú. Valtěřov u Kraslic

Valtěřov, lokalita Strážka (na hranicích přírodního parku), cca 20 larev – 10.8.2006, L. Hrbková, P. Jiskra.

5741

k. ú. Liboc u Kraslic

Liboc – Větrné, bez bližších údajů – 1991, P. Kolman; **Liboc, zanikající rybník na bezejmenném potoce**, desítky larev – 10.8.2009, L. Hrbková, J. Matějů, J. Popelková.

k. ú. Mlýnská

Obecní les – vrcholové plato, bez bližších údajů – 9.5. 1991, V. Zavadil, P. Kolman, J. Šimáček.

k. ú. Studenec u Oloví

PP Studenec, 1 juv. ex. – 1992 (Pivoňková et al. 1992); cca 10 larev – 19.8.2010, P. Krása, J. Matějů; **Liboc – Větrné**, bez bližších údajů – 9.5.1991, P. Kolman, J. Šimáček, V. Zavadil; **PR V Rašelinách, kolej lesní cesty u Z hranice rezervace**, do 10 larev – 7.9.2010, J. Matějů.

Jedná se o široce rozšířený druh čolka, a to jak ve sledované oblasti, tak i v celém Karlovarském kraji. Je schopen se rozmnožovat v dočasných (koleje, louže, příkopy) i trvalých nádržích. Již Tišer (1975) jej na Kraslicku považuje za hojnějšího než čolka obecného.

čolek hranatý, *Triturus helveticus* /syn. *Lissotriton helveticus*/ (Razoumowsky, 1789) – **KO, CR**

5640

k. ú. Hraničná

Hraničná, celý katastr, bez bližších údajů – 29.4.-19.5.1990, P. Kolman, V. Zavadil, též Zavadil & Kolman (1990), Berger et al. (1997); 1991-2010, trvalý výskyt, V. Zavadil.

Hraničná, tůň u Hraničního potoka, bez bližších údajů – 29.4.-19.5.1990, P. Kolman, V. Zavadil, též Zavadil & Kolman (1990), Berger et al (1997); bez bližších údajů – 8.5.1991, P. Kolman, V. Zavadil; 2 MM a 3 FF – 11.5.2006, J. Jiskrová, V. Zavadil; 1 F – 10.5.2007, J. Jiskrová; 3 ad. – 16.5.2007, L. Hrbková, J. Jiskrová, J. Matějů; 4 FF – 6.6.2007, L. Jeřábková; 1 M a 1 F – 16.5.2008, P. Adamec, L. Hrbková, J. Matějů, J. Popelková; cca 25 ex. – květen 2010, V. Zavadil; trvalý výskyt v letech 1990-2010, V. Zavadil.

Hraničná, Mlýnský vrch, bez bližších údajů – 1990-1997, P. Kolman, V. Zavadil, též Berger et al. (1997); **Hraničná, SV úpatí Mlýnského vrchu, kaluž na lesní cestě**, 2 MM a 1 F – 15.5.1992, J. Hejkal, K. Nykles, A. Šikola (Hejkal, in verb.).

Hraničná – koupaliště, bez bližších údajů – 1990-1999, V. Zavadil, P. Kolman, R. Rozínek.

k. ú. Kámen u Kraslic

Kámen, tůň u signálky 500 m SV od vrchu Kužel, bez bližších údajů – 1990 až 1995, V. Zavadil, P. Kolman, též Zavadil & Kolman (1990), Berger et al (1997); 3 FF – 11.5.2006, J. Jiskrová, V. Zavadil; 1 M – 4.6.2010, P. Jiskra, J. Matějů, J. Popelková.

k. ú. Kostelní

Kostelní, rybník cca 700 V od obce, 1 M – 4.6.2010, P. Jiskra, J. Matějů, J. Popelková.

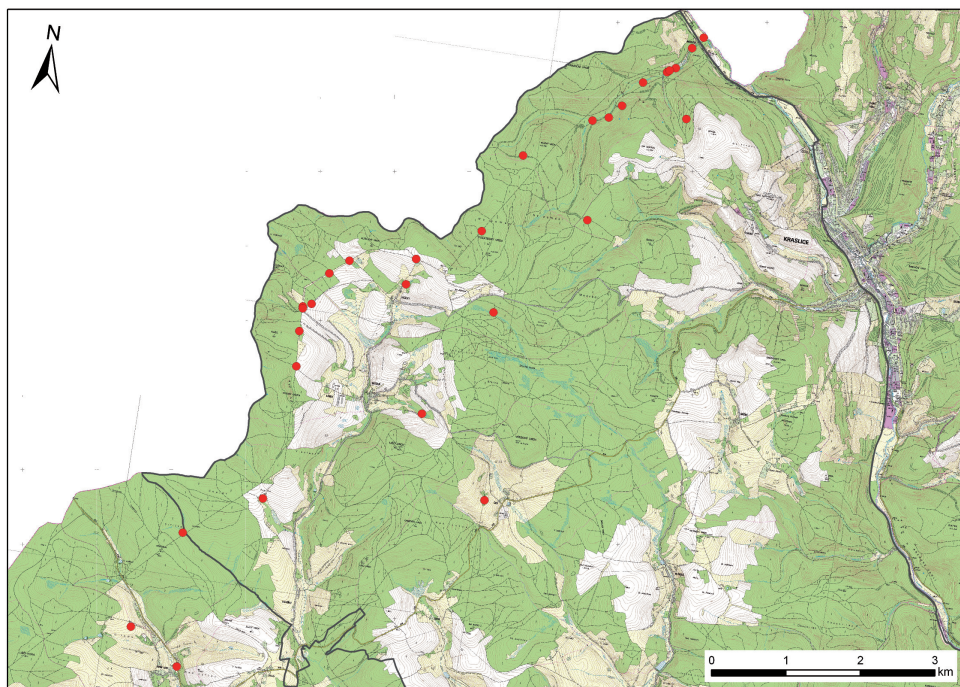
k. ú. Krásná u Kraslic

tůň na S úbočí vrchu Sokol, 1 M a 1 F – 8.6.1997, M. Šandera; **kóta 705,5 Z od Širokého vrchu**, cca 10 ex. – 1995-1997, V. Zavadil, též Berger et al. (1997); **mokřad u silnice Kraslice-Hraničná, S od Kraslic**, bez bližších údajů – 1999, A. Šizling, V. Zavadil.

k. ú. Počátky u Kraslic

Počátecký vrch, bez bližších údajů – květen 1990, Zavadil & Kolman (1990); bez bližších údajů – 7.6.1992, R. Dandová, M. Zaňka, V. Zavadil; trvalý výskyt v letech 1993-2003, V. Zavadil, též Berger et al. (1997).

Počátky, rybníček na S okraji obce, 1 F – 4.6.2010, P. Jiskra, J. Matějů, J. Popelková; **Počátky – Kuželový vrch**, bez bližších údajů – 1990 až 2004, V. Zavadil, P. Kolman; **Počátky – Kužel**, bez bližších údajů – 1990-2004, V. Zavadil, P. Kolman, též Berger et al. (1997); **Počátky – Kuželka**, bez bližších údajů – 1990-2004, V. Zavadil, P. Kolman, též Berger et al. (1997); **Počátky – Na Jitřence**, bez bližších údajů – 1992, V. Zavadil, P. Kolman, též Berger et al. (1997); **Počátky – Dlouhá louka**, bez bližších údajů – 1992, V. Zavadil, P. Kolman, též Berger et al. (1997).

Obr. 2. Přehled výskytu čolka hranatého (*Triturus helveticus*) ve sledované oblasti (šedá linie – vymezení sledované oblasti, červené body – lokality s prokázaným výskytem čolka hranatého).

Fig. 2. Distribution of the Palmate Newt (*Triturus helveticus*) within the study area (grey line – border of the nature park, red dots – localities of the Palmate Newt occurrence).

Obr. 3. Čolek hranatý (*Triturus helveticus*), samice z Hraničné. Foto V. Zavadil.

Fig. 3. Palmate Newt (*Triturus helveticus*), female from the Hraničná cadaster. Photo by V. Zavadil.

Obr. 4. Čolek hranatý (*Triturus helveticus*), samice z Hraničné. Foto V. Zavadil.

Fig. 4. Palmate Newt (*Triturus helveticus*), female from the Hraničná cadaster. Photo by V. Zavadil.

5740

k. ú. Čirá

Čirá, napajedlo pro dobytek 250 m Z od obce, 1 F – 28.5.2010, P. Adamec, L. Hrbková, J. Matějů.

Valtěřov – Strážka (těsně za hranicí sledované oblasti), bez bližších údajů – květen 1990, Janoušek & Smutný (1990), Berger et al. (1997).

Čolek hranatý je specifickým druhem této oblasti a na Kraslicku dosahuje východní hranice svého rozšíření. Jeho výskyt v rámci celé ČR byl doposud znám pouze v úzkém pásu mezi Horními Luby a Hraničnou podél státní hranice s Německem. V roce 2010 se podařilo nalézt tři nové lokality, na kterých nebyl jeho výskyt doposud zaznamenán, přičemž dvě z nich – lokalita Kostelní a především lokalita Čirá – posouvají výskyt čolka hranatého hlouběji do vnitrozemí. Jedná se o ochranářsky nejvýznamnější druh oblasti.

Poznámka: Na všech lokalitách výskytu čolka hranatého byl obvykle zaznamenán i výskyt čolka horského, čolka obecného, ropuchy obecné a skokana hnědého.

čolek obecný, *Triturus vulgaris* /syn. *Lissotriton vulgaris*/ (Linnaeus, 1758)
– SO, NT

5640

k. ú. Hraničná

Hraničná, celý katastr, 2 MM – 22.4.2006, Z. Smutný; 2 ad. – 20.4.2007, Z. Smutný; **Hraničná, koupaliště (v blízkosti hranice přírodního parku)**, bez bližších údajů – 1990-1991, P. Kolman, V. Zavadil; **Hraničná, tůň u Hraničního potoka**, bez bližších údajů – 8.5.1991, P. Kolman, V. Zavadil; cca 20 jedinců – 11.5.2006, J. Jiskrová, V. Zavadil; 18 ad. – 10.5.2007, J. Jiskrová; desítky ad. – 16.5.2007, L. Hrbková, J. Jiskrová, J. Matějů; desítky ad. – 6.6.2007, L. Jeřábková; 2 MM a 2 MF – 16.5.2008, P. Adamec, L. Hrbková, J. Matějů, J. Popelková; desítky ad. a larev – 9.7.2008, P. Adamec, J. Popelková; cca 100 ex. – 2010, P. Vlček, V. Zavadil.

k. ú. Kámen u Kraslic

Kámen, tůň u signálky 500 m SV od vrchu Kužel, cca 15 ad. – 11.5.2006, J. Jiskrová, V. Zavadil; 4 FF – 4.6.2010, P. Jiskra, J. Matějů, J. Popelková.

k. ú. Kostelní

Kostelní, rybník cca 700 V od obce, 1 M, 3 FF – 4.6.2010, P. Jiskra, J. Matějů, J. Popelková.

k. ú. Krásná u Kraslic

tůň na S úbočí vrchu Sokol, desítky ad. – 8.6.1997, M. Šandera.

k. ú. Počátky u Kraslic

Počátky, rybníček na S okraji obce, 1 F – 4.6.2010, P. Jiskra, J. Matějů, J. Popelková.

5641

k. ú. Kraslice

Kraslice skládka, bez bližších údajů – 1996, R. Rozínek, V. Zavadil.

5740

k. ú. Černá u Kraslic

Černá, louže na polní cestě k rybníku J od obce, 1 M – 4.6.2010, P. Jiskra, J. Matějů, J. Popelková.

k. ú. Čirá

Čirá, napajedlo pro dobytek 250 m Z od obce, 2 MM – 28.5.2010, P. Adamec, L. Hrbková, J. Matějů.

k. ú. Valtěřov u Kraslic

Valtěřov, lokalita Stříška (na hranicích přírodního parku), 2 larvy – 10.8.2006, L. Hrbková, P. Jiskra; **Valtěřov – Čmelák**, bez bližších údajů – 1990-1995, V. Zavadil, P. Kolman.

5741

k. ú. Liboc u Kraslic

Liboc – Větrné, bez bližších údajů – 1991, V. Zavadil.

k. ú. Mlýnská

Obecní les – vrcholové plato, bez bližších údajů – 9.5.1991, P. Kolman, J. Šimáček, V. Zavadil.

k. ú. Studenec u Oloví

Větrné, bez bližších údajů – 9.5.1991, P. Kolman, J. Šimáček, V. Zavadil.

Jedná se o široce rozšířený druh čolka, který je schopný se rozmnožovat jak ve větších dočasných, tak trvalých nádržích.

čolek velký, *Triturus cristatus* (Laurenti, 1768) – KO, EN

5640

k. ú. Hraničná

Hraničná, koupaliště (v blízkosti hranice přírodního parku), 1 ad. – 2001, R. Rozínek; 1 larva – 2002, R. Rozínek, V. Zavadil.

Druh byl ve sledované oblasti zaznamenán pouze dvakrát, a to nálezem jediného dospělého jedince a jedné larvy. Jediným vysvětlením, odkud se druh do oblasti rozšířil, je, že doputoval během několika let z rybníka Hinterer Flossteich severně od Kuželového vrchu na saské straně. Zde se druh vyskytoval do doby, než sem byli vysazeni pstruzi (Berger in verb.). Je pravděpodobné, že čolci rybník opustili, hledali vodu a doputovali až do koupaliště. Tišer (1975) jej uvádí z lokality Lipec u Oloví nedaleko zájmové oblasti.

mlok skvrnitý, *Salamandra salamandra* (Linnaeus, 1758) – SO, VU

Tišer (1975) udává z lokality Lipec u Oloví (v sousedství sledované oblasti) pravidelný výskyt tohoto druhu.

ropucha obecná, *Bufo bufo* (Linnaeus, 1758) – O, NT

5640

k. ú. Hraničná

soustava tůní na Hraničním potoce, 5 snůšek – 11.5.2006, J. Jiskrová, V. Zavadil; pulci – 10.5.2007, J. Jiskrová; desítky ad., páření – 19.4.2010, J. Matějů, V. Melichar; **Hraničná, koupaliště (v blízkosti hranice přírodního parku)**, desítky ad. a desítky snůšek – 15.4.1990, V. Zavadil; desítky ad. – 29.4.1990, V. Zavadil; bez bližších údajů – 8.5.1991, P. Kolman, V. Zavadil (Moravec 1994); 1 M – 17.5.1992, R. Dandová, P. Roth, V. Zavadil; do 10 metamorfujících pulců – 17.9.1993, V. Zavadil; **Hraničná, Mlýnský vrch**, 1 M a snůšky – 29.4.1990, V. Zavadil; 1 snůška – 17.3.1993, V. Zavadil.

k. ú. Kámen u Kraslic

Kámen, tůň u signálky 500 m SV od vrchu Kužel, 3 snůšky – 11.5.2006, J. Jiskrová, V. Zavadil; **PP Vysoký kámen, kaluže na průseku**, 4 ad. a pulci – 30.4.1990, V. Zavadil; 1 M a 5 snůšek – 5.5.1991, V. Zavadil; 1 M a 9 snůšek – 10.5.1992, V. Zavadil.

k. ú. Kostelní

Dlouhá louka – Březina, pulci a metamorfovaní jedinci – 17.6.1993 a 18.9.1993, V. Zavadil.

k. ú. Kraslice

na silnici na Z okraji města pod vrchem Skalka, 1 ex. – 15.4.1990, V. Zavadil.

k. ú. Krásná u Kraslic

Zátiší, mokřad Zátišského potoka, dospělí jedinci a snůšky (bez dalších bližších údajů) – 1986, J. Smolík; **mokřadní louka v nivě Kamenného potoka cca 700 m V od Krásné**, bez bližších údajů – 1986, J. Smolík; 1 juv. – 31.8.2006, J. Jiskrová, J. Matějů; **kaluž na soutoku Hraničního potoka a přítoku od vrcholu Sokol**, do 10 pulců – 19.5.1990, V. Zavadil.

k. ú. Počátky u Kraslic

Počátky, mokřad 400 m Z od obce, okolí bývalé hlásky, 2 snůšky a stovky pulců – 19.5.1990, V. Zavadil; 7 snůšek – 5.5.1991, V. Zavadil; 2 snůšky a 1 M – 9.5.1992, R. Dandová, P. Roth, V. Zavadil; **Počátky, Medvědí**, 2 ad. – 9.7.2008, P. Adamec, J. Popelková.

5641

k. ú. Kraslice

Kraslice skládka, bez bližších údajů – 1996, R. Rozínek, V. Zavadil.

5740

k. ú. Černá u Kraslic

Černá, rybník 1 km J od obce, stovky pulců – 4.6.2010, P. Jiskra, J. Matějů, J. Popelková.

k. ú. Čirá

rybník v obci, bez bližších údajů – 5.4.1986, J. Smolík; bez bližších údajů – 15.4.1990 a 16.6.1993, V. Zavadil; desítky pulců a snůšek – 28.5.2010, P. Adamec, L. Hrbková, J. Matějů;

Čirá, napajedlo pro dobytek 250 m Z od obce, 3 ad. a snůšky – 28.5.2010, P. Adamec, L. Hrbková, J. Matějů.

k. ú. Liboc u Kraslic

močál nad rybníkem v Liboci, 2 pulci – 16.6.1993, V. Zavadil.

k. ú. Mlýnská

údolí potoka na V svahu Skelného vrchu, pulci a 1 juv. – 16.6.1993, V. Zavadil; **zahrada domu u rybníka v Mlýnské**, 1 juv. – 10.8.2009, L. Hrbková, J. Matějů, J. Popelková.

k. ú. Valtěřov u Kraslic

Valtěřov, rybníček na bezejmenném pravostranném přítoku Zadní Liboce, pulci – 30.4.1990, V. Zavadil; snůšky a pulci – 19.5.1990, V. Zavadil; 3 snůšky – 10.5.1992, R. Dandová, M. Zaňka, V. Zavadil; **mokřad v údolí Z od Kamenného vrchu**, 3 MM – 30.4.1992, V. Zavadil; 1 juv. – 29.8.1992, V. Zavadil; 1 M – 12.6.1993, V. Zavadil; **Valtěřov, lokalita Čmelák**, tisíce pulců – 19.5.1990, V. Zavadil.

5741

k. ú. Liboc u Kraslic

východní část katastru, Liboc – Větrné, bez bližších údajů – 1991, P. Kolman (Moravec 1994).

k. ú. Mlýnská

levostranný přítok Mezního potoka, Obecní les, 4 ad. – 9.5.1991, V. Zavadil.

Obecní les – vrcholové plato, bez bližších údajů – 9.5.1991, P. Kolman, J. Šimáček, V. Zavadil.

k. ú. Studenec u Oloví

PP Studenec, desítky párů – 1985, V. Zavadil; 3 ex. – 1992 (Pivoňková et al. 1992); desítky snůšek – 24.4.2008, P. Adamec, J. Jiskrová, J. Popelková; **Liboc – Větrné**, bez bližších údajů – 9.5.1991, P. Kolman, J. Šimáček, V. Zavadil; **Studenec, cca 100 m JV od PR V rašelinách**, 2 ex. – 26.7.1986, V. Zavadil; **Horní Studenec**, bez bližších údajů – 26.7.1986, V. Zavadil; **Dolní Studenec, štola č. 112 (těsně za hranicí přírodního parku)**, 2 ex., zimování – 24.2.2010, P. Krása, J. Matějů.

Druh byl doposud zaznamenán na cca 30 lokalitách a lze předpokládat, že mimo místa uprostřed velkých lesních celků se vyskytuje plošně v celé sledované oblasti.

rosnička zelená, *Hyla arborea* (Linnaeus, 1758) – SO, NT

5640

k. ú. Kámen u Kraslic

Počátky, v lese u Kuželového vrchu, bez bližších údajů – 1992, Berger (in verb.).

k. ú. Kraslice

na silnici na Z okraji města pod vrchem Skalka, 1 M, hlasový projev – jaro 1972, J. Tišer.

5641

k. ú. Kraslice

Kraslice u bývalých jatek v údolí Svatavy, bez bližších údajů – jaro 1972, J. Šimáček in Tišer (1975).

I přes opakované noční návštěvy a poslech hlasových projevů obojživelníků nebyl v současnosti výskyt tohoto druhu zaznamenán a lze jej tedy považovat za regionálně vymizelý. Tišer (1975) uvádí, že starší občané Oloví popisují rosničku jako v minulosti celkem hojný druh v údolí říčky Svatavy. Nejblíže sledovanému území zaznamenal Matějů rosničky zelené v roce 2008 u Krajkové.

skokan hnědý, *Rana temporaria* Linnaeus, 1758 – NT

5640

k. ú. Hraničná

tůň v Z části údolí pod Hraničním vrchem a okolí potoka, 4 snůšky – 15.4.1990, V. Zavadil; 3 ad. a 5 snůšek – 29.4.1990, V. Zavadil; 5 sad. a 4 snůšky – 7.5.1991, R. Dandová, P. Roth, V. Zavadil; 8 snůšek – 8.5.1991, V. Zavadil; 4 sad. – 17.6.1993, V. Zavadil; 3 juv. – 17.9.1993, V. Zavadil; stovky snůšek – 5.4.2007, P. Krása, J. Matějů; stovky snůšek – 10.4.2008, P. Adamec, L. Hrbková, J. Matějů; **Hraničná, mokřad u Svatavy**, od 10 snůšek – 3.4.1986, J. Smolík; 20 snůšek – 18.4.1990, V. Zavadil; **Hraničná, koupaliště (v blízkosti hranice přírodního parku)**, cca 100 snůšek a pulci – 15.4.1990, V. Zavadil; 2 ad. a pulci – 29.4.1990, V. Zavadil; 20 MM – 7.5.1992, R. Dandová, P. Roth, V. Zavadil; 3 ad. a stovky pulců – 17.9.1993, V. Zavadil; **Hraničná, Mlýnský vrch**, 1 M a 10 snůšek – 29.4.1990, V. Zavadil; 1 ad. – 17.6.1993, V. Zavadil; **Hraničná, celý katastr**, bez bližších údajů – 1991, P. Kolman, V. Zavadil (Moravec 1994); **Hraničná, tůň u Hraničního potoka**, stovky pulců – 11.5.2006 J. Jiskrová, V. Zavadil; pulci – 10.5.2007, J. Jiskrová; desítky snůšek – 1.4.2008, J. Jiskrová; stovky snůšek – 10.4.2008, P. Adamec, L. Hrbková, J. Matějů; desítky juv. – 9.7.2009, P. Adamec, J. Popelková; stovky snůšek – 19.4.2010, J. Matějů, V. Melichar.

k. ú. Kámen u Kraslic

Kámen, tůň u signálky 500 m SV od vrchu Kužel, desítky ad. a stovky pulců – 11.5.2006, J. Jiskrová, V. Zavadil; desítky pulců – 4.6.2010, P. Jiskra, J. Matějů, J. Popelková; **PP Vysoký kámen, kaluže na průseku**, pulci – 30.4.1990, V. Zavadil; 2 MM a 7 snůšek – 5.5.1991, V. Zavadil; 1 M kadaver a 6 snůšek – 10.5.1992, R. Dandová, P. Roth, V. Zavadil; 1 juv. – 18.6.1993, R. Dandová, V. Zavadil; 1 juv. – 18.9.1993, V. Zavadil; 1 ad. a pulci – 4.6.2010, P. Jiskra, J. Matějů, J. Popelková; **Kámen, státní hranice v údolí mezi vrch Kuželka a Kužel**, stovky pulců – 19.5.1990, V. Zavadil; 8 snůšek – 9.5.1991, V. Zavadil; 1 snůška – 9.5.1992, R. Dandová, V. Zavadil; 2 sad. – 18.9.1993, V. Zavadil; **Kámen, kaluže na cestě k bývalému rybníku v obci**, stovky pulců – 8.6.1997, M. Šandera.

k. ú. Kostelní

Dlouhá louka – Březina, pulci a 2 metamorfovaní jedinci – 17.6.1993, V. Zavadil; **Kostelní, rybník cca 700 V od obce**, desítky pulců – 4.6.2010, P. Jiskra, J. Matějů, J. Popelková.

k. ú. Kraslice

na Z okraji města pod vrchem Skalka, stovky ad. a snůšky – 3.4.1986, J. Smolík; 2 ex. – 29.4.1990, V. Zavadil.

k. ú. Krásná u Kraslic

mokřadní louka v nivě Kamenného potoka cca 700 m V od Krásné, 25 ad. a snůšky – 1986, J. Smolík; **kaluž na soutoku Hraničního potoka a přítoku od vrcholu Sokol**, bez bližších údajů – 8.5.1991, P. Kolman, V. Zavadil.

k. ú. Počátky u Kraslic

Počátky, Na Jitřence, příkop u cesty, 4 snůšky a pulci – 15.4.1990, V. Zavadil; 1 F – 9.5.1991, V. Zavadil; 10 ad. a stovky pulců – 7.6.1992, R. Dandová, M. Zaňka, V. Zavadil; **Počátecký vrch**, 1 M a pulci – 29.4.1990, V. Zavadil; 12 snůšek – 8.5.1991, V. Zavadil; 1 M a snůšky – 7.6.1992, R. Dandová, M. Zaňka, V. Zavadil; **Počátky, tůň u bývalé signálky cca 700 JZ od Kuželového vrchu**, desítky pulců – 4.6.2010, P. Jiskra, J. Matějů, J. Popelková; **Počátky, Medvědí**, desítky pulců – 9.7.2008, P. Adamec, J. Popelková.

5641

k. ú. Kraslice

Kraslice skládka, bez bližších údajů – 1996, R. Rozínek, V. Zavadil.

5740

k. ú. Černá u Kraslic

Černá, rybník 1 km J od obce, stovky pulců – 4.6.2010, P. Jiskra, J. Matějů, J. Popelková; **Černá, Nové Místo, bývalý lom S od osady**, 5 snůšek – 28.5.2010, P. Adamec, L. Hrbková, J. Matějů; **Černá, louže na polní cestě pod kótou Na Kopci**, desítky pulců – 28.5.2010, P. Adamec, L. Hrbková, J. Matějů.

k. ú. Čirá

rybník v obci – 16.6.1993, V. Zavadil; **Čirá, napajedlo pro dobytek 250 m Z od obce**, desítky pulců – 28.5.2010, P. Adamec, L. Hrbková, J. Matějů.

k. ú. Liboc u Kraslic

Liboc, zanikající rybník v obci na bezejmenném potoce, bez bližších údajů – 3.5.1985, V. Zavadil; **močál nad rybníkem v Liboci**, 1 juv. a stovky pulců – 16.6.1993, V. Zavadil; **litorál rybníka v Liboci**, 1 ad. – 10.8.2009, L. Hrbková, J. Matějů, J. Popelková.

k. ú. Mlýnská

hráz rybníka v Mlýnské, 1 juv. – 10.8.2009, L. Hrbková, J. Matějů, J. Popelková.

k. ú. Valtěřov u Kraslic

mokřad v údolí Z od Kamenného vrchu, 2 sad. – 8.5.1992, V. Zavadil; **příkop u odbočky ze silnice Luby-Kraslice do Valtěřova**, 2 ad. a stovky pulců – 29.4.1990, V. Zavadil; 1 F a 8 snůšek – 5.5.1991, V. Zavadil; **Valtěřov, kaluže na hraničním průseku mezi lokalitami Čmelák a Stříška**, do 10 pulců – 19.5.1990, V. Zavadil; pulci a uschlé snůšky – 10.5.1992, R. Dandová, M. Zaňka, V. Zavadil; 1 ad. – 18.6.1993, V. Zavadil; **Valtěřov, lokalita Čmelák**, 1 snůška a pulci – 30.4.1990, V. Zavadil; 2 ad. a 2 suché snůšky – 5.5.1991, V. Zavadil; snůšky – 10.5.1992, R. Dandová, M. Zaňka, V. Zavadil; **Valtěřov, lokalita Stříška, údolí Zlatého potoka**, snůšky – 10.5.1992, R. Dandová, M. Zaňka, V. Zavadil; 1 ad. – 18.6.1993, V. Zavadil.

5741

k. ú. Liboc u Kraslic

Liboc – Větrné, bez bližších údajů – 9.5.1991, P. Kolman, V. Zavadil.

k. ú. Mlýnská

kaluže u Mezního potoka, cca 500 m Z od žel. stanice Rolava, snůšky a pulci – 9.5.1991, V. Zavadil; **levostranný přítok Mezního potoka, Obecní les**, 6 ad. – 9.5.1991, P. Kolman, J. Šimáček, V. Zavadil.

k. ú. Studenec u Oloví

PP Studenec, 2 ex. – 11.6.1992 (Pivoňková et al. 1992); 4 ex. – 2.8.1992 (Pivoňková et al. 1992); 2 ad. a stovky pulců – 24.4.2008, P. Adamec, J. Jiskrová, J. Popelková; **Svatava v Anenském údolí, u nefunkční MVE, 17.7 ř. km**, 1 ad. – 25.10.2007, P. Jiskra, J. Matějů, V. Melichar; **Dolní Studenec, štola č. 112 (těsně za hranicí přírodního parku)**, do 10 ex., zimování – 24.2.2010, P. Krása, J. Matějů.

Skokan hnědý je nejhojnějším obojživelníkem, který se vyskytuje plošně v celé oblasti, a to včetně ploch velkých lesních celků. Již Tišer (1975) jej udává jako hojný druh v širokém okolí Kraslic a Oloví.

ještěrka obecná, *Lacerta agilis* Linnaeus, 1758 – SO, NT

5641

k. ú. Kraslice

Kraslice, jižní předměstí, ojedinělý výskyt, bez bližších údajů – Šimáček in Tišer (1975); **Kraslice, celý katastr**, bez bližší lokalizace a údajů – 1974, J. Lehký, J. Šimáček (Mikátová, Vlašín & Zavadil 2001).

5741

k. ú. Studenec u Oloví

PP Studenec, na cestě cca 100 m od CHÚ, 1 ex. – 2.8.1992 (Pivoňková et al. 1992).

O současném výskytu ještěrky obecné nemáme ze sledované oblasti žádné doklady. Pravděpodobně se jedná o ustupující druh, dokonce je možné, že z oblasti již zcela vymizel. Tišer (1975) popisuje velmi početnou populaci při silnici Kraslice – Rotava na bývalé silniční skládce. Údaj je bohužel topicky nepřesný.

ještěrka živorodá, *Zootoca vivipara* (Jacquin, 1787) – SO, NT

5640

k. ú. Hraničná

Hraničná, mezi Kraslicemi a hranicí s Německem podél silnice, velmi hojná – Tišer (1975); bez bližších údajů – 1990-2010, V. Zavadil; **Hraničná, niva potoka u tůň**, 1 ad. – 11.5.2006, J. Jiskrová, V. Zavadil.

k. ú. Kámen u Kraslic

Kámen, celý katastr, bez bližších údajů – 1998, V. Zavadil (Mikátová, Vlašín & Zavadil

2001); **PP Vysoký kámen**, 1 ex. – 4.6.2010, P. Jiskra, J. Matějů, J. Popelková.

k. ú. Kostelní

Kostelní, stráž nad rybníkem 700 m Z od obce, 1 ex. – 4.6.2010, P. Jiskra, J. Matějů, J. Popelková.

k. ú. Krásná u Kraslic

mokřadní louka v nivě Kamenného potoka u mostku polní cesty, 1 juv. – 19.8.2009, P. Adamec, R. Musilová; **Krásná, u kóty 705**, více ex. – 1995-1997, V. Zavadil.

5641

k. ú. Kraslice

Kraslice, zahrada domu pod vrchem Skalka, 1 ex. – 4.8.2010, J. Matějů.

k. ú. Sněžná

S okraj osady Nové Domy, 1 ex. – 7.9.2006, P. Jiskra, J. Jiskrová.

5740

k. ú. Liboc u Kraslic

hráz rybníka v Liboci, 1 ex. – 10.8.2009, L. Hrbková, J. Matějů, J. Popelková.

k. ú. Valtěřov u Kraslic

Čmelák, bez bližších údajů – 1990-1994, P. Kolman, V. Zavadil.

5741

k. ú. Studenec u Oloví

celý katastr, bez bližších údajů – 2000, V. Zavadil (Mikátová, Vlašín & Zavadil 2001).

Ještěrka živorodá je nejhojnějším druhem plaza v oblasti a její výskyt je možné předpokládat i mimo uvedené lokality.

slepýš křehký, *Anguis fragilis* Linnaeus, 1758 – SO, LC

5640

k. ú. Hraničná

Hraničná, rozvaliny bývalé obce, bez bližších údajů – 1997, R. Rozínek, V. Zavadil (Mikátová, Vlašín & Zavadil 2001).

5641

k. ú. Krásná u Kraslic

Kraslice, JZ svah Černého kopce nad městem, 1 ex. – 18.5.1987, I. Těřál (Těřál 1988).

5740

k. ú. Liboc u Kraslic

hráz rybníka v Liboci, 1 ex. – 10.8.2009, L. Hrbková, J. Matějů, J. Popelková; **Liboc, silnice cca 200 m J od rybníka**, 1 mrtvý jedinec – 7.9.2010, J. Matějů, V. Zavadil.

5741

k. ú. Studenec u Oloví

J stráž Kamenného vrchu, 1 ex. – 19.5.1992, J. Hejkal (in verb.).

Slepýš křehký je v oblasti Leopoldových Hamrů často vázán na antropogenní stanoviště – komposty, hnojiště a rumiště. Jeho výskyt proto bude nejspíš širší, než se dosud podařilo doložit, a lze jej předpokládat v intravilánech obcí a zemědělných areálech v celé oblasti. Tišer (1975) jej považuje v okolí Kraslic a Oloví za celkem běžného.

užovka hladká, *Coronella austriaca* Laurenti, 1768 – **SO, VU**

Z bezprostředního okolí Oloví (za hranicí popisované oblasti) ji uvádí Tišer (1975) jako daleko hojnější než užovku obojkovou. Teoreticky by se tedy mohla vyskytovat i v území přírodního parku Leopoldovy Hamry.

užovka obojková, *Natrix natrix* (Linnaeus, 1758) – **O, LC**

5740

k. ú. Valtěřov u Kraslic

odbočka ze silnice Luby-Kraslice do Valtěrova, mrtvý ex. – 10.8.2009, P. Jiskra.

5741

k. ú. Studenec u Oloví

Studenec, celý katastr, bez bližších údajů – 1999, Koutný (Mikátová, Vlašín & Zavadil 2001).

Z celé oblasti je znám pouze jediný konkrétní nález tohoto druhu. Rovněž Tišer (1975) našel za 10 let v okolí Oloví pouze jediný kus. Řídký výskyt užovky obojkové však lze předpokládat v celé oblasti, zejména v okolí vodních toků a nádrží a antropogenních stanovišť (hnojiště, komposty), které druh využívá pro inkubaci vajíček.

užovka podplamatá, *Natrix tessellata* (Laurenti, 1768) – **KO, EN**

5640

k. ú. Hraničná

Hraničná-Klingenthal, bez bližších údajů – před rokem 1975 Winkler (in litt.).

V říčce Svatavě, která tvoří státní hranici mezi Hraničnou a Klingenthal, pozoroval jednoho jedince pracovník ZOO v Rostocku a o nález informoval Hermann Winkler V. Laňku. V širokém okolí není známa rozmnožující se populace druhu. Nejblíže tomu je populace na území přírodní památky Želinský meandr mezi Kadaní a Nechranickou přehradou ve vzdálenosti přibližně 100 km (podél toku Svatavy a Ohře). Údaj není a ani nemohl být ověřen, pokud by však byl jistý, jednalo by se o pozoruhodnou a patrně nejdelší známou migraci tohoto druhu.

zmije obecná, *Vipera berus* (Linnaeus, 1758) – KO, VU

5640

k. ú. Hraničná

u silnice Kraslice-Klingenthal, bez bližších údajů – 1994, D. Modrý, J. Nečas, V. Zavadil (Mikátová, Vlašín & Zavadil 2001).

k. ú. Kámen u Kraslic

PP Vysoký kámen, 1 ex. – 2.5.2005, J. Hejkal (in verb.).

5641

k. ú. Kraslice

Kraslice, celý katastr (bez bližší lokalizace), větší počet nálezů – 1998, J. Šimáček (Mikátová, Vlašín & Zavadil 2001); **Kraslice, okraj města, pod silnicí směrem na Luby**, 1 F – 18.5.1987, I. Těřál (Těřál 1988); **Kraslice, nad vlakovým nádražím**, 1 ex. – 1.6.1993, J. Hejkal (in verb.).

k. ú. Sněžná

S okraj osady Nové Domy, 1 ex. – 7.9.2006, P. Jiskra, J. Jiskrová.

5740

k. ú. Čirá

Čirá, celý katastr (bez bližší lokalizace), větší počet nálezů – 1993, V. Zavadil; poznámka: u rybníčka v Číré též morpha prester, V. Zavadil.

k. ú. Liboc u Kraslic

Liboc, silnice cca 300 m J od rybníka, 1 mrtvý sad. jedinec – 7.9.2010, J. Matějů.

5741

k. ú. Studenec u Oloví

Studenec u Oloví, celý katastr, bez bližších údajů – 2000, V. Zavadil (Mikátová, Vlašín & Zavadil 2001).

Zmije obecná, jakožto typický horský a podhorský druh, je v oblasti poměrně hojná. Tišer (1975) ji pokládá za nejhojnější druh hada v celém okrese Sokolov. Záznamy o jejím výskytu jsou i ze sousedních oblastí, například z okolí Rotavy,

Hřebenů nebo Přebuzi. Díky skrytému způsobu života však uniká pozornosti přírodovědců, a proto jejích nálezů není mnoho. Zajímavý je nález černě zbarvené morphy. Tišer (1975) považuje černou aberaci na Kraslicku za velmi vzácnou, hojnější u Oloví.

bekasina otavní, *Gallinago gallinago* (Linnaeus, 1758) – SO, EN

5640

k. ú. Kámen u Kraslic

podmáčená louka mezi obcí a PP Vysoký kámen, hnízdění – 1984-1986, V. Zavadil.

k. ú. Počátky u Kraslic

mokrý louka v nivě Zadní Liboce, hlas 2 samců – 25.5.2004, J. Hejkal (in verb.).

5741

k. ú. Studenec u Oloví

PP Studenec, bez bližších údajů – 1984-1987, V. Zavadil; bez bližších údajů – 1992 (Pivoňková et al. 1992).

Aktuální informace o výskytu druhu chybí. Hnízdění jednotlivých párů nelze vyloučit na podmáčených loukách v celé oblasti. V sousedních oblastech je druh pravidelně zjišťován zejména v okolí Přebuzi.

bramborníček hnědý, *Saxicola rubetra* (Linnaeus, 1758) – O, LC

5640

k. ú. Hraničná a k. ú. Kraslice

cca 150 m široký pás podél silnice Kraslice – Klingenthal, pozorování 4 jedinci (Sedláček & Fuchs 1993).

k. ú. Kámen u Kraslic

louky JZ a SZ od obce, hnízdění – 1990-1995, V. Zavadil.

k. ú. Krásná u Kraslic

vrchy Sokol a Na Nových, pravděpodobné hnízdění, 3 páry (Bušek 2007).

k. ú. Sněžná

Sněžná, Sněženský vrch – Horní Ves, pravděpodobné hnízdění, 1 pár (Bušek 2007).

5741

k. ú. Studenec u Oloví

PP Studenec, cca 300 Z od CHÚ, 1 ex. – 11.6.1992 (Pivoňková et al. 1992); 1 ex. – 9.7.1992 (Pivoňková et al. 1992).

Druh pravděpodobně hnízdí ve vhodných biotopech celé oblasti. Informace o početnosti chybí.

čáp černý, *Ciconia nigra* (Linnaeus, 1758) – SO, VU

5640

k. ú. Krásná u Kraslic

údolí Kamenného potoka, 2 ex. na louce – 5.7.2010, A. Jančová (J. Hejkal, in verb.).

k. ú. Počátky u Kraslic

Počátky, mokřad 400 m Z od obce, okolí bývalé hlásky, pozorování 4 jedinci – 2003, K. Baalbaki.

k. ú. Sněžná

Sněžná, Sněženský vrch, přelet – 2007, Bušek (2007).

5740

k. ú. Mlýnská

Mlýnský vrch, přelet – 2007, Bušek (2007).

Druh dříve hnízdil na smrku na lokalitě V jamách na západním úbočí Počáteckého vrchu. V letech 2008 nebo 2009 však čápi hnízdo opustili a pravděpodobně zahnízдили na jiném místě. V roce 2010 byli opakovaně pozorováni v katastrech Počátky u Kraslic a Krásná u Kraslic. V širším okolí zkoumané oblasti je hnízdění známo také z Komářího vrchu u Kraslic (Zavadil et al. 2006).

čečetka zimní, *Carduelis flammea* (Linnaeus, 1758) – NT

5640

k. ú. Hraničná

okolí koupaliště, bez bližších údajů, pozorování – první polovina 90. let minulého století, V. Zavadil.

k. ú. Hraničná a k. ú. Kraslice

cca 150 m široký pás podél silnice Kraslice – Klingenthal, pozorováno 9 jedinců (Sedláček & Fuchs 1993).

Je velmi pravděpodobné, že čečetky v první polovině 90. let minulého století v oblasti hnízdily.

čejka chocholatá, *Vanellus vanellus* (Linnaeus, 1758) – VU

5640

k. ú. Krásná u Kraslic

Vrchy Sokol a Na Nových, přelet – 2007, Bušek (2007).

5740

k. ú. Mlýnská

Mlýnský vrch, možné hnízdění – 2007, Bušek (2007).

Status druhu v oblasti není jasný. Recentní hnízdění není doloženo.

drozd cvrčala, *Turdus iliacus* Linnaeus, 1766 – SO, VU

5640

k. ú. Krásná u Kraslic

vrchy Sokol a Na Nových, přelet – 2007, Bušek (2007).

k. ú. Sněžná

Sněžná, Sněženský vrch, přelet – 2007, Bušek (2007).

Druh oblastí pravděpodobně pouze protahuje.

dudek chocholatý, *Upupa epops* Linnaeus, 1758 – SO, EN

5640

k. ú. Krásná u Kraslic

louky jižně od Širokého vrchu, bez bližších údajů, pozorování – polovina 90. let minulého století, R. Rozínek.

Status druhu v oblasti není jasný, hnízdění není příliš pravděpodobné.

hýl rudý, *Carpodacus erythrinus* (Pallas, 1770) – O, VU

5740

k. ú. Liboc u Kraslic

Liboc, olšiny na břehu potoka v obci, pravděpodobné hnízdění – 2003, A. Jelínek.

k. ú. Mlýnská

Mlýnský vrch, pravděpodobné hnízdění – 2007, Bušek (2007).

Druh může případně hnízdit ve vhodných biotopech v celé oblasti. Informace o početnosti chybí.

chrástal polní, *Crex crex* (Linnaeus, 1758) – SO, VU

5640

k. ú. Kámen u Kraslic

Kámen, louky Z od obce, hlas 1 samce – 2006 (Němec et al. 2009).

k. ú. Krásná u Kraslic

Zátiší, Široký, nad cestou, hlas 1 samce – 2005, 2006, 2008, 2009 (Němec et al. 2009); **Zátiší, Medvědí**, hlas 3 samců – 2005, hlas 1 samce – 2006 až 2009 (Němec et al. 2009).

k. ú. Počátky u Kraslic

Počátky, niva Zadní Liboce JZ od obce, hlas 1 samce – 2008 (Němec et al. 2009).

k. ú. Sněžná

Sněžná, Dolní Ves, hlas 1 samce – 2005 až 2008, 2 samci – 2009 (Němec et al. 2009); **Zátiší, Široký, pod cestou**, hlas 1 samce – 2005, 2006, 2008, 2009 (Němec et al. 2009).

5641

k. ú. Kraslice

Kraslice předměstí, V svah vrchu Ptačinec, hlas 1 samce – 2007, 2 samci – 2009 (Němec et al. 2009).

k. ú. Krásná u Kraslic

Krásná, niva bezejmenného potoka, hlas 1 samce – 2005 (Němec et al. 2009).

5740

k. ú. Čirá

Čirá – Vřesový vrch, hlas 2 samců – 2007, 2008, hlas 1 samce – 2009 (Němec et al. 2009).

k. ú. Liboc u Kraslic

Liboc, Nad Kostelem, hlas samce – 2007 a 2008 (Němec et al. 2009).

k. ú. Mlýnská

Mlýnský vrch, pravděpodobné hnízdění – 2007, Bušek (2007); **Mlýnská, Skelná vrch**, hlas samce – 2007 (Němec et al. 2009).

5741

k. ú. Studenec u Oloví

PP Studenec, hlas 1 samce – 1985, V. Zavadil.

Chřástal polní se vyskytuje relativně běžně (v počtu cca 10 volajících samců) jak ve sledované oblasti, tak i v navazujícím hřebeni Krušných hor (Zavadil et al. 2006). I přes příznivý stav místní populace je v budoucnu nutné zajistit jeho ochranu, spočívající ve vhodném managementu trvalých travních porostů.

jestřáb lesní, *Accipiter gentilis* (Linnaeus, 1758) – O, VU

5640

k. ú. Hraničná a k.ú. Kraslice

cca 150 m široký pás podél silnice Kraslice – Klingenthal, pozorován 1 jedinec (Sedláček & Fuchs 1993).

5740

k. ú. Čirá

Čirá, cca 500 m J od Vřesového vrchu, přelet 1 ex. – 28.5.2010, P. Adamec, L. Hrbková, J. Matějů.

5741

k. ú. Studenec u Oloví

PP Studenec, údajný výskyt v okolních porostech – 1992 (Pivoňková et al. 1992).

Druh pravděpodobně v oblasti hnízdí. Informace o početnosti a lokalizaci hnízdišť chybí.

kormorán velký, *Phalacrocorax carbo* (Linnaeus, 1758) – O, VU

5640

k. ú. Sněžná

Kraslice, břeh Kamenného potoka, 1 sedící ex. – 10.3.2010, J. Hejkal, K. Kaloudová (Hejkal in verb.).

5641

k. ú. Kraslice

Kraslice, J okraj města, tok Svatavy, 7 ex. na stromech – 27.1.2010, J. Hejkal (in verb.); 7 ex. na stromech a 4 ex. v letu – 4.2.2010, J. Hejkal (in verb.); 11 ex. na stromech – 5.2.2010, J. Hejkal (in verb.); **Kraslice, území podél Svatavy**, více jedinců, přelety – od 27.1.2010 do 26.2.2010, J. Hejkal (in verb.).

Druh v oblasti pouze občasně zimuje.

krahujec obecný, *Accipiter nisus* (Linnaeus, 1758) – SO, VU

5640

k. ú. Hraničná

Hraničná, celý katastr, opakované přelety jednotlivých ptáků – 90. léta 20. století a rok 2010, V. Zavadil.

5641

k. ú. Sněžná

Sněžná, Sněženský vrch, možné hnízdění, 1 pár – 2007, Bušek (2007).

5740

k. ú. Mlýnská

Mlýnský vrch, možné hnízdění – 2007, Bušek (2007).

Druh pravděpodobně v oblasti hnízdí, v okolí Přebuzi se pravděpodobně jedná o nejhojnější druh dravce (Zavadil et al. 2006). Informace o početnosti a lokalizaci hnízdišť v PP Leopoldovy Hamry chybí.

krkavec velký, *Corvus corax* Linnaeus, 1758 – O, VU

5640

k. ú. Hraničná

někdejší hřbitov, hlas dvou jedinců – 2010, V. Zavadil.

k. ú. Kámen u Kraslic

Kostelní, cca 1 km Z od osady, 6 ex. na zemi – 13.11.2003, J. Hejkal (in verb.).

k. ú. Krásná u Kraslic

údolí Kamenného potoka, přelet 2 ex., - 28.5.2004, J. Hejkal (in verb.); **vrchy Sokol a Na Nových**, pravděpodobné hnízdění, 1 pár – 2007, Bušek (2007).

k. ú. Počátky u Kraslic

Počátky, cca 1 km Z od osady, přelet 2 ex. – 29.7.2003, J. Hejkal (in verb.).

5641

k. ú. Sněžná

Sněžná, Sněženský vrch, pravděpodobné hnízdění, 1 pár – 2007, Bušek (2007).

5740

k. ú. Mlýnská

Mlýnský vrch, pravděpodobné hnízdění – 2007, Bušek (2007).

Druh pravděpodobně v oblasti hojně hnízdí. V současné době není potřeba provádět jakákoli opatření na jeho ochranu.

krutihlav obecný, *Jynx torquilla* Linnaeus, 1758 – SO, VU

5740

k. ú. Mlýnská

Mlýnský vrch, možné hnízdění – 2007, Bušek (2007).

Druh pravděpodobně v oblasti hnízdí. Informace o početnosti a lokalizaci hnízdišť chybí.

křepelka polní, *Coturnix coturnix* (Linnaeus, 1758) – SO, NT

5640

k. ú. Krásná u Kraslic

údolí Kamenného potoka, hlas 1 samce – 20.7.1992, J. Hejkal (in verb.).

5740

k. ú. Mlýnská

Mlýnský vrch, hlas 1 samce – 9.7.1995, J. Hejkal (in verb.).

Druh pravděpodobně v oblasti hnízdí. V současné době byl zaznamenán hlasový projev samce v Mlýnské (J. Hejkal, in verb.).

kulíšek nejmenší, *Glaucidium passerinum* (Linnaeus, 1758) – SO, VU

5640

k. ú. Hraničná

Hraničná, hlas – 8.5.1991, P. Kolman, V. Zavadil (Těťál 1992).

Druh se v oblasti pravděpodobně pravidelně vyskytuje a hnízdí (viz např. Šťastný, Bejček & Hudec 2006), přesto se ho, na rozdíl od sýce rousného, ani přes opakované hlasové provokace nepodařilo prokázat. Neprůkazný hlasový projev byl zaznamenán na lokalitě Počátky, Medvědí (15.3.2007, L. Hrbková, J. Matějů). Výskyt druhu by bylo vhodné podpořit vyvěšováním budek.

lejsek šedý, *Muscicapa striata* (Pallas, 1764) – O, LC

5640

k. ú. Hraničná

údolí Hraničního potoka, bez bližších údajů, pozorování – první polovina 90. let minulého století, P. Kolman, V. Zavadil.

k. ú. Hraničná a k. ú. Kraslice

cca 150 m široký pás podél silnice Kraslice – Klingenthal, pozorování 3 jedinci (Sedláček & Fuchs 1993).

Je velmi pravděpodobné, že druh v Hraničné hnízdí a pouze uniká pozornosti.

lejsek černohlavý, *Ficedula hypoleuca* (Pallas, 1764) – NT

5640

k. ú. Hraničná a k. ú. Kraslice

cca 150 m široký pás podél silnice Kraslice – Klingenthal, pozorování 3 jedinci (Sedláček & Fuchs 1993).

Jiná pozorování chybějí, status druhu v této oblasti je nejasný.

luňák červený, *Milvus milvus* (Linnaeus, 1758) – KO, CR

5740

k. ú. Čirá

Čirá, pozorováno kroužení 2 ex., možné hnízdění v širší oblasti – 28.5.2010, P. Adamec, L. Hrbková, J. Matějů.

Vzhledem k pozorování v hnízdní době je hnízdění jednoho páru luňáka červeného ve sledované oblasti možné. Zavadil et al. (2006) uvažují o možnosti hnízdění luňáků na saské straně, přičemž ptáci za potravou zalétávají na naše území. Konkrétní informace o početnosti a lokalizaci hnízdišť chybí. Prioritou by mělo být nalezení hnízda a jeho ochrana před zničením.

moták lužní, *Circus pygargus* (Linnaeus, 1758) – SO, EN

5640

k. ú. Sněžná

Sněžná, Sněženský vrch, přelet – 2007, Bušek (2007).

Druh oblastí pravděpodobně pouze protahuje.

moták pochop, *Circus aeruginosus* (Linnaeus, 1758) – O, VU

5640

k. ú. Krásná u Kraslic

vrchy Sokol a Na Nových, přelet – 2007, Bušek (2007).

Hnízdění motáka pochopa v oblasti není vzhledem k absenci rozsáhlejších vodních ploch a rákosin pravděpodobné, vyloučit jej však nelze.

moudivláček lužní, *Remiz pendulinus* (Linnaeus, 1758) – O, NT

5640

k. ú. Hraničná a k. ú. Kraslice

cca 150 m široký pás podél silnice Kraslice – Klingenthal, pozorování 2 jedinci (Sedláček & Fuchs 1993).

Pozorování je ojedinělé a prostředí pro druh netypické.

ořešník kropenatý, *Nucifraga caryocatactes* (Linnaeus, 1758) – O, VU

5640

k. ú. Hraničná a k. ú. Kraslice

cca 150 m široký pás podél silnice Kraslice – Klingenthal, pozorování 3 jedinci (Sedláček & Fuchs 1993).

k. ú. Krásná u Kraslic

vrchy Sokol a Na Nových, možné hnízdění, 1 pár – 2007, Bušek (2007).

Druh pravděpodobně v oblasti hnízdí. Informace o početnosti a lokalizaci hnízdišť chybí.

rorýs obecný, *Apus apus* (Linnaeus, 1758) – O

5640

k. ú. Hraničná a k. ú. Kraslice

cca 150 m široký pás podél silnice Kraslice – Klingenthal, pozorován 1 jedinec (Sedláček & Fuchs 1993).

k. ú. Krásná u Kraslic

vrchy Sokol a Na Nových, přelety – 2007, Bušek (2007).

k. ú. Sněžná

Sněžná, Sněženský vrch, přelety – 2007, Bušek (2007).

5740

k. ú. Mlýnská

Mlýnský vrch, přelety – 2007, Bušek (2007).

Vzhledem k absenci vhodných hnízdních biotopů využívá druh sledovanou oblast pouze jako loviště. Rorýs hnízdí v Kraslicích, Rotavě a Oloví (Fischer 2010).

skřivan lesní, *Lullula arborea* (Linnaeus, 1758) – SO, EN

5640

k. ú. Krásná u Kraslic

vrchy Sokol a Na Nových, přelety – 2007, Bušek (2007).

k. ú. Sněžná

Sněžná, Sněženský vrch, přelety (Bušek 2007).

Druh pravděpodobně v oblasti hnízdí. Informace o početnosti a lokalizaci hnízdišť chybí.

strakapoud malý, *Dendrocopos minor* (Linnaeus, 1758) – VU

5640

k. ú. Hraničná

údolí Hraničního potoka, bez bližších údajů, opakované pozorování – 1990-2010, V. Zavadil.

Druh v oblasti patrně hnízdí, pouze mu nebyla prozatím věnována patřičná pozornost.

sýc rousný, *Aegolius funereus* (Linnaeus, 1758) – SO, VU

5640

k. ú. Krásná u Kraslic

Krásná, les cca 650 m JZ od kóty Na Nových, hlas samce – 15.3.2007, L. Hrbková, J. Matějů.

k. ú. Počátky u Kraslic

Počátky, Počátecký vrch, hlas 3 samců – 1995, V. Zavadil, R. Rozínek.

Počátky, Na Jitřence, les cca 300 m J od Počáteckého vrchu, hlas samce – 15.3.2007, L. Hrbková, J. Matějů; **Počátky, Medvědí**, hlas samce – 15.3.2007, L. Hrbková, J. Matějů.

5740

k. ú. Černá u Kraslic

Černá, les na hřebeni Skelného vrchu, hlas samce – 15.3.2007, L. Hrbková, J. Matějů.

k. ú. Čirá

Čirá, les cca 500 m V od lokality Nové Místo, hlas samce – 15.3.2007, L. Hrbková, J. Matějů.

Sýc rousný je typickým druhem s boreo-montánním typem rozšíření, který preferuje horské jehličnaté lesy. Lesnaté prostředí přírodního parku Leopoldovy Hamry mu tedy zcela vyhovuje a vyskytuje se zde v relativně vysoké početnosti.

tetřívěk obecný, *Tetrao tetrix* Linnaeus, 1758 – SO, EN

5640

k. ú. Hraničná a k. ú. Kraslice

cca 150 m široký pás podél silnice Kraslice – Klingenthal, pozorován 1 jedinec (Sedláček & Fuchs 1993).

k. ú. Kámen u Kraslic

Vysoký kámen, honitba v okolí rezervace, 9 MM v celé honitbě – 1984, Červená (1984).

Druh se již delší dobu v oblasti nevyskytuje, nejbližší aktuálně známé populace přežívají v okolí Přebuzi (Zavadil et al. 2006). Jedinec do Hraničné pravděpodobně zalétl odtamtud.

ťuhýk obecný, *Lanius collurio* Linnaeus, 1758 – O, NT

5640

k. ú. Krásná u Kraslic

vrchy Sokol a Na Nových, prokázané hnízdění, 3 páry (Bušek 2007).

k. ú. Počátky u Kraslic

Počátky, SZ okraj osady, 1 M a 1 F – 25.5.2004, J. Hejkal, P. Reichard (Hejkal, in verb.).

k. ú. Sněžná

cca 400 m J od samoty Frankovy Domky, 1 ex. pozorován v hnízdní době – 1.7.2007, P. Jiskra, J. Jiskrová; **Sněžná, Sněženský vrch – Horní Ves**, pravděpodobné hnízdění, 2 páry (Bušek 2007).

5740

k. ú. Mlýnská

Mlýnský vrch, prokázané hnízdění – 2007, Bušek (2007).

Druh pravděpodobně hnízdí ve vhodných biotopech celé oblasti. Informace o početnosti chybí.

včelojed lesní, *Pernis apivorus* (Linnaeus, 1758) – SO, EN

5640

k. ú. Sněžná

Sněžná, Sněženský vrch, přelety – 2007, Bušek (2007).

5740

k. ú. Mlýnská

Mlýnský vrch, přelety – 2007, Bušek (2007).

Druh pravděpodobně v oblasti hnízdí (viz např. Šťastný, Bejček & Hudec 2006), jistě, byť nepravidelně, hnízdí v okolí Přebuzi (Zavadil et al. 2006). Informace o početnosti a lokalizaci hnízdišť chybí.

vlaštovka obecná, *Hirundo rustica* Linnaeus, 1758 – O, LC

5640

k. ú. Krásná u Kraslic

vrchy Sokol a Na Nových, přelety – 2007, Bušek (2007).

k. ú. Sněžná

Sněžná, Sněženský vrch, přelety – 2007, Bušek (2007).

5740

k. ú. Mlýnská

Mlýnský vrch, přelety – 2007, Bušek (2007).

Trvalý výskyt a hnízdění vlaštovky obecné nebyl v rámci této studie zjišťován, ale lze jej předpokládat v zemědělských objektech v celé oblasti.

volavka popelavá, *Ardea cinerea* Linnaeus, 1758 – NT

V 90. letech minulého století byl druh nejčastěji pozorován v katastrech Hraničná, Počátky u Kraslic a Kámen u Kraslic, ale i jinde (V. Zavadil, P. Kolman). Volavky se v území zdržovaly od jara do podzimu, ale hnízdění zjištěno nebylo. V letech 2000-2010 byly v zimních měsících pozorovány v Kraslicích a okolí, především v řece Svatavě (J. Hejkal, in verb.).

výr velký, *Bubo bubo* (Linnaeus, 1758) – O, EN

5640

k. ú. Hraničná

Hraničná, úbočí Hraničního vrchu, hlas – 8.5.1991, P. Kolman, V. Zavadil (Těťál 1992).

k. ú. Počátky u Kraslic

Počátecký vrch, hlas – 9.5.1991, P. Kolman, V. Zavadil (Těťál 1992).

Aktuální informace o výskytu výra v oblasti chybí (viz např. Matějů et al. 2009). Zahradnický a Mackovčín (2004) zmiňují jeho hnízdění v PP Vysoký kámen naposledy v roce 1995. Současné hnízdění v oblasti přírodního parku nelze vyloučit.

žluna šedá, *Picus canus* Gmelin, 1788 – VU

5640

k. ú. Hraničná a k. ú. Kraslice

území podél silnice Kraslice – Klingenthal, na stromech pozorován 1 jedinec (Sedláček & Fuchs 1993).

V. Zavadil a P. Kolman žlunu šedou ojediněle vidali v údolí Svatavy a Hraničního potoka v 90. letech minulého století.

bělozubka bělobřichá, *Crocidura leucodon* Hermann, 1780 – O

5641

k. ú. Kraslice

Černý kopec u Kraslic, 1 F (mrtvý jedinec) – 18.5.1987, L. Hůrka (Těťál 1988).

Status druhu v oblasti je nejasný.

netopýr černý, *Barbastella barbastellus* (Schreber, 1774) – KO

5641

k. ú. Kraslice

štola, 2 ex. – 1963, Hůrka (Hanák & Anděra 2006); **štola nad Skalní ulicí**, 4 ex., zimování – 3.2.1993, O. Bušek, J. Hejkal (Hejkal, in verb.); 1 ex., zimování – 14.1.2005, K. Bělohávek, P. Mikleová, P. Reichard (Hejkal, in verb.); 2 ex., zimování – 3.3.2009, P. Krása, J. Matějů; 9 ex., zimování – 14.1.2010, P. Jiskra, P. Krása, J. Matějů.

Zimování netopýra černého je v současné době omezeno pouze na jediné zimoviště v přírodním parku. Nejbližší další zimoviště jsou známa z okolí Hřebenů a Horních Lubů. Druhé zmiňované však v roce 2009 pravděpodobně zaniklo. Informace o letním výskytu nejsou známy.

netopýr řasnatý, *Myotis nattereri* (Kuhl, 1817) – SO, VU

5641

k. ú. Kraslice

Kraslice, sklepy u radnice (těsně za hranicí přírodního parku), 1 ex., zimování – 14.1.2010, P. Jiskra, P. Krása, J. Matějů.

5741

k. ú. Studenec u Oloví

Dolní Studenec, štola č. 112 (těsně za hranicí přírodního parku), 1 ex., zimování – 7.2.2009, L. Buřka, J. Matějů; 3 ex., zimování – 24.2.2010, P. Krása, J. Matějů.

Druh je v oblasti pravděpodobně hojnější, pouhé tři dosavadní záznamy spíše svědčí o tom, že netopýrům nebyla v oblasti Kraslicka dosud věnována dostatečná pozornost.

netopýr severní, *Eptesicus nilssonii* (Keyserling & Blasius, 1839) – SO

5641

k. ú. Kraslice

štola nad Skalní ulicí, 2 ex., zimování – 3.2.1993, O. Bušek, J. Hejkal (Hejkal, in verb.); 1 ex., zimování – 14.1.2005, K. Bělohávek, P. Mikleová, P. Reichard (Hejkal, in verb.); 1 ex., zimování – 14.1.2010, P. Jiskra, P. Krása, J. Matějů.

5741

k. ú. Studenec u Oloví

Dolní Studenec, štola č. 112 (těsně za hranicí přírodního parku), 2 ex., zimování – 29.12.2008, P. Krása, J. Matějů; 4 ex., zimování – 7.2.2009, L. Bufka, J. Matějů; 1 ex., zimování – 24.2.2010, P. Krása, J. Matějů.

Druh pravděpodobně není v oblasti vzácný (je pravidelně nalézán na zimovištích v oblasti Oloví).

netopýr ušatý, *Plecotus auritus* Linnaeus, 1758 – SO

5641

k. ú. Kraslice

štola nad Skalní ulicí, 1 ex., zimování – 14.1.2010, P. Jiskra, P. Krása, J. Matějů; **Kraslice, sklepy u radnice (těsně za hranicí přírodního parku)**, 1 ex., zimování – 14.1.2010, P. Jiskra, P. Krása, J. Matějů.

5741

k. ú. Studenec u Oloví

Dolní Studenec, štola č. 112 (těsně za hranicí přírodního parku), 1 ex., zimování – 29.12.2008, P. Krása, J. Matějů; 2 ex., zimování – 7.2.2009, L. Bufka, J. Matějů; 3 ex., zimování – 24.2.2010, P. Krása, J. Matějů.

Druh pravděpodobně není v oblasti vzácný (je pravidelně nalézán na zimovištích v oblasti Oloví, Hřebenů, Přebuže, Rotavy a Lubů).

netopýr velký, *Myotis myotis* (Borkhausen, 1797) – SO, VU

5741

k. ú. Studenec u Oloví

Dolní Studenec, štola č. 112 (těsně za hranicí přírodního parku), 1 ex., zimování – 29.12.2008, P. Krása, J. Matějů; 2 ex., zimování – 7.2.2009, L. Bufka, J. Matějů; 3 ex., zimování – 24.2.2010, P. Krása, J. Matějů.

Druh pravděpodobně není v oblasti vzácný (je pravidelně nalézán na zimovištích v oblasti Oloví, Hřebenů a Rotavy).

netopýr vodní, *Myotis daubentonii* (Kuhl, 1817) – SO

5641

k. ú. Kraslice

Kraslice, sklepy u radnice (těsně za hranicí přírodního parku), 1 ex., zimování – 14.1.2010, P. Jiskra, P. Krása, J. Matějů.

5741

k. ú. Studenec u Oloví

Dolní Studenec, štola č. 112 (těsně za hranicí přírodního parku), 1 ex., zimování – 7.2.2009, L. Buřka, J. Matějů; 2 ex., zimování – 24.2.2010, P. Krása, J. Matějů; **Svatava v Anenském údolí, u nefunkční MVE 17.7 ř. km**, pozorováno cca 20 ex., 3 ex. odchyt – 29.7.2010, P. Krása, J. Matějů.

Pravděpodobně nejhojnější druh netopýra (je pravidelně nalézán na zimovištích v oblasti Oloví, Hřebenů, Přebuže, Rotavy a Lubů), jehož výskyt lze v letních měsících předpokládat v okolí většiny vodních toků a nádrží.

rys ostrovid, *Lynx lynx* (Linnaeus, 1758) – EN, SO

5741

k. ú. Studenec u Oloví

Studenec u Oloví, celý katastr (bez bližší lokalizace), nález stop – 1999, Anonymus (databáze AOPK ČR; nejistý a neprůkazný údaj nutno konzultovat s odborníky na problematiku rozšíření rysa v České republice – pozn. J. Matějů).

Status výskytu rysa v oblasti Leopoldových Hamrů a celého Kraslicka není příliš jasný. S největší pravděpodobností se druh v oblasti trvale nevyskytuje a jeho pozorování nebo nálezy pobytových stop myslivci a lesníci se týkají pouze migrujících jedinců. Atlas savců Saska však uvádí recentní výskyt rysa z faunistických kvadrátů 5640 a 5740, které přímo sousedí se sledovaným územím (Hauer et al. 2009). Údajům a mapování výskytu rysa na Kraslicku je tak v budoucnu třeba věnovat zvýšenou pozornost.

veverka obecná, *Sciurus vulgaris* Linnaeus, 1758 – O, NE

5640

k. ú. Hraničná

Hraničná, les u památníku bývalé obce, čerstvé požerky – 16.5.2007, J. Matějů; **údolí Hraničního potoka**, bez bližších údajů – 2010, V. Zavadil.

k. ú. Kostelní

Kostelní (bez bližší lokalizace) – Anděra & Červený 2004.

Veverce obecné dosud nebyla věnována dostatečná pozornost. Její výskyt lze předpokládat ve všech větší lesních celcích přírodního parku, podobně jako tomu je v sousedním Sasku, kde byl její výskyt zaznamenán v kvadrátech 5640, 5641 a 5740, přičemž zde byla zjištěna převaha tmavě zbarvené variety (Hauer et al. 2009).

vydra říční, *Lutra lutra* (Linnaeus, 1758) – SO, VU

5640

k. ú. Hraničná

Hraniční potok, propustek pod silnicí do Německa, nález trusu – 25.10.2006, V. Beran.

k. ú. Kraslice

Svatava, most pod soutokem s říčkou Hraničná, nález trusu – 25.10.2006, V. Beran.

5641

k. ú. Kraslice

Svatava, Kraslice pod ČOV, nález trusu – 6.4.2000, Anonymus (databáze AOPK ČR);

Svatava, Kraslice most nad ČOV, nález trusu – 25.10.2006, V. Beran; **Kamenný potok pod**

železničním mostem v Kraslicích, nález trusu – 25.10.2006, V. Beran.

V současné době je vydra říční svým výskytem vázaná pouze na tok Svatavy. Její početnost v České republice se v posledních letech zvyšuje a v budoucnu nelze vyloučit její výskyt ani v povodí Libockého potoka.

Souhrn

Celkem byl v kraslické části přírodního parku Leopoldovy Hamry zaznamenán výskyt 63 vzácných a ohrožených druhů obratlovců – 1 druh mihule, 4 druhy ryb, 8 druhů obojživelníků, 6 druhů plazů, 34 druhů ptáků a 10 druhů savců. Z tohoto počtu jsou aktuální trvalý výskyt a rozmnožování devatenácti druhů (3 druhy obojživelníků, 3 druhy plazů, 13 druhů ptáků a 1 druh savce) neprůkazné nebo nepravděpodobné. Včetně těchto druhů se v Leopoldových Hamrech vyskytují přibližně tři čtvrtiny vzácných a ohrožených druhů Kraslicka, které uvádí Hejkal (2007). Oproti jeho přehledu byly v širší oblasti Kraslicka nově zaznamenány druhy mihule potoční, úhoř říční a netopýr řasnatý.

Přírodní park Leopoldovy Hamry hostí relativně zachovalou ukázkou horské a podhorské fauny obratlovců střední Evropy, která si zaslouží ochránářskou pozornost.

Poděkování

Za doplnění řady nepublikovaných nálezů, kritické pročtení a podrobnou revizi rukopisu děkujeme RNDr. Jiřímu Hejkalovi (OŽP MÚ Kraslice). Dík také patří všem kolegům, kteří se podíleli na terénních průzkumech oblasti.

Literatura

- Anděra M. & Červený J. 2004: Atlas rozšíření savců v České republice. Předběžná verze IV. Hlodavci (Rodentia), část 3. Veverkovití (Sciuridae), bobrovití (Castoridae), nutriovití (Myocastoridae). Národní muzeum, Praha, 76 pp.
- Anděra M. & Hanák V. 2007: Atlas rozšíření savců v České republice. Předběžná verze V. Letouni (Chiroptera), část 3. Netopýrovití (Vespertilionidae – Vespertilio, Eptesicus, Nyctalus, Pipistrellus a Hypsugo). Národní muzeum, Praha, 172 pp.
- Berger H., Gerstner M. & Zavadil V. 1997: Ein neues Vorkommensgebiet des Fadenmolches (*Triturus h. helveticus*) am Ostrand seines Verbreitungsareals im Grenzraum Sachsen–Böhmen (Deutschland–Tschechische Republik). *Zeitschrift für Feldherpetologie*, 4: 101–113.
- Bušek O. 2007: Inventarizační ornitologický průzkum lokalit „Sněženský vrch“ a „Sokol – Na nových“ u Kraslic. Ms., 10 pp. (depon. in: AOPK ČR, Krajské středisko Karlovy Vary).
- Culek M. 1996: Biogeografické členění České republiky. Enigma, Praha, 347 pp.
- Červená A. a kol. 1984: Chráněný přírodní výtvar Vysoký kámen. Inventarizační průzkum proveden v období 1983 – 1984. Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody, Plzeň, 27 pp. (depon. in: AOPK ČR, Krajské středisko Karlovy Vary).
- Dušek M., Mopravec P. & Marhoul P. 2003: Metodická příručka pro ochranu populací, chov a repatriaci střevle potoční (*Phoxinus phoxinus* L.) s poznámkami o biologii druhu. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 43 pp.
- Fischer P. 2010: Monitoring výskytu rorýse obecného v roce 2010. Ms., 12 pp. (depon. in: Městský úřad Kraslice, odbor životního prostředí).
- Hanák V. & Anděra M. 2005: Atlas rozšíření savců v České republice, předběžná verze V. Letouni (Chiroptera), část 1. netopýrovití (Vespertilionidae – *Barbastella*, *Plecotus*). Národní muzeum, Praha, 120 pp.
- Hanák V. & Anděra M. 2006: Atlas rozšíření savců v České republice, předběžná verze V. Letouni (Chiroptera), část 2. netopýrovití (Vespertilionidae – rod *Myotis*). Národní muzeum, Praha, 187 pp.
- Hauer S., Ansorge H. & Zöphel U. 2009: Atlas der Säugetiere Sachsens. Sächsischen Landesamt für Umwelt, Landwirtschaft und Geologie, Dresden, 416 pp.
- Hejkal J. 2007: Stručný přehled zvláště chráněných, ohrožených a vzácných druhů lišejníků, rostlin a živočichů ve správním obvodu Městského úřadu Kraslice – obce s rozšířenou působností (aktualizovaný k 1.12.2007), pp. 115–132. In: Hejkal J., Havalová A. & Michálek J. (eds): *Příroda Kraslicka 1*. Nakladatelství Jan Farkač, Praha, 134 pp.
- Janoušek K. & Smutný Z. 1990: Čolek hranatý *Triturus helveticus* novou součástí herpetofauny Československa. *Akvárium terárium*, 33 (9): 30–32.

- Matějů K., Matějů J., Bušek O., Řepa P. & Jäger D. 2009: Přehled výskytu sov (Strigiformes) v Karlovarském kraji. Sborník muzea Karlovarského kraje, 17: 203-227.
- Mikátová B., Vlašín M. & Zavadil V. (eds) 2003: Atlas rozšíření plazů v České republice. AOPK ČR, Brno, Praha, 257 pp.
- Moravec J. (ed.) 1994: Atlas rozšíření obojživelníků v České republice. Národní muzeum, Praha, 136 pp.
- Němec M., Bušek O. & Lípa M. 2009: Chřástal polní (*Crex crex*) na Kraslicku a v Karlovarském kraji v letech 2005 – 2009, pp. 157-170. In: Hejkal J., Michálek J., Prokop V., Rakovič M. & Rojčík P. (eds): Příroda Kraslicka 2. Nakladatelství Jan Farkač, Praha, 174 pp.
- Pivoňková L. a kol. 1992: Přírodní památka Studenec. Inventarizační průzkum proveden v období 1991 – 1992. Český ústav ochrany přírody, středisko Plzeň, 38 pp. (depon. in: AOPK ČR, Krajské středisko Karlovy Vary).
- Plesník J., Hanzal V. & Brejšková L. (eds) 2003: Červený seznam ohrožených druhů České republiky, Obratlovci. Příroda, 22: 1-184.
- Sedláček F. & Fuchs R. 1993: Posouzení vlivu stavby celnice hraničního přechodu Kraslice – Klingenthal a s tím spojeným provozem na přírodu na základě průzkumu fauny obojživelníků a ptáků. Ms., nestránkováno (depon. in: V. Zavadil a Městský úřad Kraslice, odbor životního prostředí).
- Šťastný K., Bejček V. & Hudec K. 2006: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice. Aventinum, Praha, 463 pp.
- Těšál I. 1988: Faunistická pozorování v západních Čechách v roce 1987. Sborník Západočeského muzea v Plzni, Příroda, 70: 1-71.
- Těšál I. 1992: Faunistická pozorování v západních Čechách v roce 1991. Sborník Západočeského muzea v Plzni, Příroda, 84: 1-73.
- Tišer J. 1975: Plazi a obojživelníci západních Čech. Sborník západočeského muzea v Plzni, Příroda, 14: 1-39.
- Zahradnický J. & Mackovčín P. (eds) 2004: Plzeňsko a Karlovarsko. In: Mackovčín P. & Sedláček M. (eds): Chráněná území ČR, svazek XI. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 588 pp.
- Zasadil P. a kol. 2001: Ptačí budky a další způsoby zvyšování hnízdních možností ptáků. ÚVR ČSOP, Praha.
- Zavadil V. & Kolman P. 1990: Čolek hranatý novým druhem naší fauny. Živa, 38: 224-227.
- Zavadil V., Volf O., Mimra M., Bušek O. & Klabník L. 2006: Ptáci navrhované NPR Rolavská rašeliniště, Krušné hory. Sluka, Holýšov, 3: 1-20.